

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Основи теорії та методики спортивного відбору та орієнтації» є однією із дисциплін професійної підготовки і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт».

Дана дисципліна є самостійною наукою, в процесі вивчення передбачається опанування студентами знань з такої проблеми, як збереження і зміцнення здоров'я та профілактика захворювань людини шляхом створення відповідних санітарно-гігієнічних умов її життя і праці.

Пререквізити. методологія та організація наукових досліджень.

Кореквізити: акмеологія фізичного виховання і спорту, практика за профілем майбутньої професії, кваліфікаційна робота, атестаційний екзамен.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності. здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту; здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень; здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти; здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту; здатність впроваджувати у практичну діяльність результати наукових досліджень, спрямованих на вирішення прикладних завдань у сфері фізичної культури і спорту; здатність здійснювати дослідницько-діагностичну діяльність із застосуванням інноваційних методів діагностики здатностей суб'єктів фізичної культури і спорту до занять різними видами рухової активності.

програмні результати навчання: аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань; приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; розробляти і викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти; відшукувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію; застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту; розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проекти, спрямовані на розв'язання проблем інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту, а також дотичні до неї міждисциплінарні проекти; здійснювати відбір та орієнтацію молоді до занять різними видами рухової активності на основі урахування індивідуальних фізичних, морфологічних, психологічних та фізіологічних показників; уміти визначати перспективні напрями досягнення спортивної майстерності суб'єктів фізичної культури і спорту.

Мета дисципліни. Формування і розвиток у студентів рівня міжкультурної комунікативної компетенції. Освоєння магістрантами знань, що стосуються теоретико-методологічних основ галузі фізичної культури та спорту.

Предмет дисципліни: залучення до наукових знань, проведення здобувачами вищої освіти самостійних пошуків, успішне вирішення навчальних і наукових завдань у сфері фізичної культури і спорту.

Завдання дисципліни: формування необхідних умінь та навичок здійснення дослідження у сфері фізичної культури і спорту в рамках виконання кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти за другим магістерським рівнем.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має:

досконало володіти ключовими поняттями та професійними терміналами при відборі і орієнтації підготовки спортсменів, аналізувати різноманітну діяльність в процесі навчання, вивчати і оцінювати історичну, наукову, соціально-економічну і політичну інформацію та літературу для самостійної практичної діяльності, знати вікові особливості біологічного розвитку спортсменів, знати основні медико-біологічні критерії спортивного відбору, вміти добирати адекватні методи при відборі і орієнтації спортсменів на різних етапах підготовки, володіти основними методами медико-біологічних критеріїв спортивного відбору, вміти використовувати тести в практичній діяльності для визначення і розвитку здібностей спортсменів.

3. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Лабораторні заняття (практичні)	Самостійна робота	Лекції	Лабораторні заняття (практичні)	Самостійна робота
II семестр						
Тема 1. Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного удосконалення.	2	4	6	8	1	8
Тема 2. Система спортивного відбору в різних країнах.	4	2	4			12
Тема 3. Вікові особливості біологічного розвитку спортсменів.	2	4	6			10
Тема 4. Організаційно-методичні основи спортивного відбору.	2	2	4		1	10
Тема 5. Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. Тотальні розміри тіла.	2	2	6		1	12
Тема 6. Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. Первинний відбір і орієнтація на першому етапі багаторічної підготовки.	4	4	6		1	8
Тема 7. Попередній відбір і орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки.	4	2	6		1	8
Тема 8. Проміжний відбір і орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки.	2	2	4			10
Тема 9. Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки.	2	2	6		1	8
Тема 10. Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.	2	2	6		1	10
Тема 11. Адаптація до фізичних навантажень. Генетичні маркери у відборі і прогнозуванні високих спортивних	2	4	4			10

досягнень.						
Тема 12. Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту.	4	2	6		1	10
Тема 13. Основні медико-біологічні критерії спортивного відбору.	2	2	4			8
Тема 14. Тести для визначення і розвитку здібностей спортсменів.	2	2	4			10
Разом за II семестр:	36	36	48	8	8	134

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного удосконалення. Теоретичне обґрунтування проблеми спортивного відбору. Спортивна орієнтація і відбір. Проблема спортивної обдарованості. Література: [1] с. 5-9; [2] с. 6-15; [3] с. 7-15; [4] с. 28-48; [5] с. 10-28	4
2	Система спортивного відбору в різних країнах. Система спортивного відбору Німеччини. Система пошуку спортивних талантів в США. Особливості спортивного відбору в Китаї. Організаційні основи спортивного відбору в Італії. Система спортивного відбору в Франції. Література: [4] с. 58-70.	2
3	Вікові особливості біологічного розвитку спортсменів. Хронологічний (паспортний) і біологічний вік людини. Типи і темпи статевого розвитку. Пубертатний період розвитку людини. Сенситивний період в онтогенезі людини. Література.: [1] с. 17-26; с. 84-91; [2] с. 16-26, с. 36-38; [5] с. 30-38.	4
4	Організаційно-методичні основи спортивного відбору. Відбір обдарованих спортсменів. Відбір талановитих спортсменів. Загальні проблеми відбору талановитих спортсменів. Відбір спортивної еліти. Література: [4] с. 72-96	2
5	Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. Тотальні розміри тіла. Обґрунтування поняття «спортивна обдарованість». Генетично успадковані антропологічні показники. Фактори, що визначають спадковість. Модельні характеристики спортсменів при відборі і управлінні тренувальним процесом. Література: [3] с. 32-42.	2
6	Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. Первинний відбір і орієнтація на першому етапі багаторічної підготовки. Методи спортивного відбору. Етапи спортивного відбору. Література: [1] с. 32-41, 53-57; [3] с. 45-54; [5] с. 42-51	4
7	Попередній відбір і орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки. Література: [1] с. 42-51; [2] с. 18-30; [3] с. 60-72; [5] с. 52-64.	2

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
8	Проміжний відбір і орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки. Спортивний відбір на третьому етапі багаторічної підготовки. Література: [3] с. 60-72	2
9	Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки. Дослідження атропометричних показників у різних видах спорту. Література: [1] с. 54-75; [2] с. 44-67; [5] с. 73-92; с. 97-108.	2
10	Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки. Критерії та підходи в діагностиці індивідуальної спортивної схильності. Література: [1] с. 64-75; [5] с. 97-108.	2
11	Адаптація до фізичних навантажень. Генетичні маркери у відборі і прогнозуванні високих спортивних досягнень. Література: [3] с. 74-86, [5] с. 129-145.	4
12	Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту. Швидкісно-силові види спорту. Циклічні види спорту. Ігрові види спорту. Єдиноборства. Складно-координаційні види спорту. Література: [3] с. 89-98.	2
13	Основні медико-біологічні критерії спортивного відбору. Соматотепірування як одна з форм спортивного відбору. Література: [3] с. 104-124; [6] с. 91-131;	2
14	Тести для визначення і розвитку здібностей спортсменів. Тестування розвитку загальних і спеціальних здібностей. Література: [2] с. 87-104; [3] с. 165-180; [5] с. 165-187.	2
Разом за семестр		36

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного удосконалення. Теоретичне обґрунтування проблеми спортивного відбору. Спортивна орієнтація і відбір. Проблема спортивної обдарованості. Література: [1] с. 5-9; [2] с. 6-15; [3] с. 7-15; [4] с. 28-48; [5] с. 10-28	2
	Система спортивного відбору в різних країнах. Система спортивного відбору Німеччини. Система пошуку спортивних талантів в США. Особливості спортивного відбору в Китаї. Організаційні основи спортивного відбору в Італії. Система спортивного відбору в Франції. Література: [4] с. 58-70.	
	Вікові особливості біологічного розвитку спортсменів. Хронологічний (паспортний) і біологічний вік людини. Типи і темпи статевого розвитку. Пубертатний період розвитку людини. Сенситивний період в онтогенезі людини. Література: [1] с. 17-26; с. 84-91; [2] с. 16-26, с. 36-38; [5] с. 30-38.	
	Організаційно-методичні основи спортивного відбору. Відбір обдарованих спортсменів. Відбір талановитих спортсменів. Загальні проблеми відбору талановитих спортсменів. Відбір	

2	спортивної еліти. Література: [4] с. 72-96	2
	Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. Тотальні розміри тіла. Обґрунтування поняття «спортивна обдарованість». Генетично успадковані антропологічні показники. Фактори, що визначають спадковість. Модельні характеристики спортсменів при відборі і управлінні тренувальним процесом. Література.: [3] с. 32-42	
	Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. Первинний відбір і орієнтація на першому етапі багаторічної підготовки. Методи спортивного відбору. Етапи спортивного відбору. Література: [1] с. 32-41, 53-57; [3] с. 45-54; [5] с. 42-51	
3	Попередній відбір і орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки. Проміжний відбір і орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки. Література: [1] с. 42-51; [2] с. 18-30; [3] с. 60-72; [5] с. 52-64.	2
	Проміжний відбір і орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки. Спортивний відбір на третьому етапі багаторічної підготовки. Література: [3] с. 60-72	
	Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки. Дослідження атропометричних показників у різних видах спорту. Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки. Критерії та підходи в діагностиці індивідуальної спортивної схильності. Література: [1] с. 54-75; [2] с. 44-67; [5] с. 73-92; с. 97-108.	
	Заклучний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки. Критерії та підходи в діагностиці індивідуальної спортивної схильності. Література: [1] с. 64-75; [5] с. 97-108.	
4	Адаптація до фізичних навантажень. Генетичні маркери у відборі і прогнозуванні високих спортивних досягнень. Література: [3] с. 74-86, [5] с. 129-145.	2
	Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту. Швидкісно-силові види спорту. Циклічні види спорту. Ігрові види спорту. Єдиноборства. Складно-координаційні види спорту. Література: [3] с. 89-98	
	Основні медико-біологічні критерії спортивного відбору. Соматотепірування як одна з форм спортивного відбору. Література: [3] с. 104-124; [6] с. 91-131;	
	Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки. Дослідження атропометричних показників у різних видах спорту. Література: [1] с. 54-62; [2] с. 44-67; [5] с. 73-92.	
Разом за семестр		8

4.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№ з/п	Теми практичних занять та перелік питань	Кількість годин
-------	--	-----------------

1	<p><i>Тема 1. Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного удосконалення.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. 2. Поняття про спортивний відбір орієнтацію. 3. Проблема спортивної обдарованості. 4. Що є метою спортивного відбору? 5. Розкрити суть педагогічних методів дослідження. <p>Література: [1-13].</p>	2
2	<p><i>Тема 2. Система спортивного відбору в різних країнах.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система спортивного відбору Німеччини. 2. Система пошуку спортивних талантів в США. 3. Особливості спортивного відбору в Китаї. 4. Організаційні основи спортивного відбору в Італії. 5. Система спортивного відбору в Франції. <p>Література: [1-13].</p>	2
3	<p><i>Тема 3. Вікові особливості біологічного розвитку спортсменів.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості вікової переодизації. 2. Хронологічний (паспортний) і біологічний вік людини. 3. Пубертатний період розвитку людини. 4. Типи і темпи статевого розвитку. 5. Сенситивний період в онтогенезі людини. <p>Література: [1-13].</p>	4
4	<p><i>Тема 4. Організаційно-методичні основи спортивного відбору.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема спортивної обдарованості. 2. Відбір обдарованих спортсменів. 3. Відбір талановитих спортсменів. 4. Загальні проблеми відбору талановитих спортсменів. 5. Відбір спортивної еліти. <p>Література: [1-13].</p>	4
5	<p><i>Тема 5. Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. Тотальні розміри тіла.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. 2. Генетична спадковість антропологічних показників. 3. Обґрунтування поняття «спортивна обдарованість». 4. Генетично успадковані антропологічні показники. 5. Модельні характеристики спортсменів при відборі і управлінні тренувальним процесом. <p>Література: [1-13].</p>	2
6	<p><i>Тема 6. Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. Первинний відбір і орієнтація на першому етапі багаторічної підготовки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доведіть взаємозв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. 2. Методи спортивного відбору. 3. Етапи спортивного відбору. 4. Мета і завдання первинного відбору і орієнтації. 5. Охарактеризуйте первинний відбір і орієнтацію на початковому етапі багаторічної підготовки. <p>Література: [1-13].</p>	2
7	<p><i>Тема 7. Попередній відбір і орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Мета і завдання попереднього відбору і орієнтації на етапі 	4

	багаторічної підготовки. 2. Охарактеризуйте попередній відбір і орієнтацію на етапі попередньої базової підготовки. 3. Вимоги для реалізації професійного відбору спорту. 4. Розкрийте взаємозв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. 5. Визначте основні критерії попереднього відбору і орієнтації на етапі попередньої базової підготовки. Література: [1-13].	
8	<i>Тема 8. Проміжний відбір і орієнтація на третьому етапі багаторічної підготовки.</i> 1. Спортивний відбір на третьому етапі багаторічної підготовки. 2. Мета і завдання проміжного відбору і орієнтації. 3. Охарактеризуйте проміжний відбір і орієнтацію на етапі спеціалізованої базової підготовки. 4. Визначте основні критерії проміжного відбору і орієнтації на етапі спеціалізованої базової підготовки. 5. Назвіть основні показники, що використовують в процесі відбору та орієнтації спортсменів. Література: [1-13].	2
9	<i>Тема 9. Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки.</i> 1. Дослідження атропометричних показників у різних видах спорту. 2. Мета і завдання основного відбору і орієнтації. 3. Визначте основні критерії основного відбору і орієнтації до вищих досягнень і максимальної реалізації індивідуальних можливостей. 4. Соціологічні критерії відбору. 5. Метрологічне забезпечення спортивного відбору. Література: [1-13].	2
10	<i>Тема 10. Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.</i> 1. Критерії та підходи в діагностиці індивідуальної спортивної схильності. 2. Мета і завдання заключного відбору і орієнтації. 3. Визначте основні критерії заключного відбору і орієнтації на етапі збереження вищої спортивної майстерності та поступового зниження досягнень 4. Педагогічні критерії відбору. 5. Назвіть основні критерії відбору та орієнтації спортсменів. Література: [1-13].	2
11	<i>Тема 11. Адаптація до фізичних навантажень. Генетичні маркери у відборі і прогнозуванні високих спортивних досягнень.</i> 1. Поняття про адаптаційні можливості спортсменів. 2. Адаптація дихальної системи до фізичних навантажень. 3. Фізіологічні механізми адаптації до навантажень 4. Адаптація нервово-м'язової системи до аеробних навантажень 5. Фізіологічні зрушення, що відбуваються в дитячому організмі під впливом зовнішніх факторів і фізичного навантаження. Література: [1-13].	2
12	<i>Тема 12. Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту.</i> 1. Критерії відбору у швидкісно-силові види спорту.	4

13	<p>2. Критерії відбору у циклічні види спорту. 3. Критерії відбору у ігрові види спорту. 4. Критерії відбору у єдиноборства. 5. Критерії відбору у складно-координаційні види спорту. Література: [1-13]. <i>Тема 13. Основні медико-біологічні критерії спортивного відбору.</i></p>	2
14	<p>1. Проблема відновлення спортивної працездатності 2. Медико-біологічні критерії відбору. 3. Соматотепірування як одна з форм спортивного відбору. 4. Планування засобів відновлення та стимуляції працездатності. 5. Фармакологічних засобів. Література: [1-13]. <i>Тема 14. Тести для визначення і розвитку здібностей спортсменів.</i></p> <p>1. Тестування розвитку загальних і спеціальних здібностей. 2. В чому полягають методи визначення техніко-тактичної підготовленості. 3. Методи визначення фізичних якостей. 4. Контроль за змагальними і тренувальними навантаженнями 5. Методика визначення спеціальної фізичної підготовленості з обраного виду спорту. Література: [1-13].</p>	2
Разом за семестр		36

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Теми практичних занять та перелік питань	Кількість годин
1	<p><i>Тема 1. Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного удосконалення.</i></p> <p>1. Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. 2. Поняття про спортивний відбір орієнтацію. 3. Проблема спортивної обдарованості. 4. Що є метою спортивного відбору? 5. Розкрити суть педагогічних методів дослідження. Література: [1-13].</p>	1
2	<p><i>Тема 4. Організаційно-методичні основи спортивного відбору.</i></p> <p>1. Проблема спортивної обдарованості. 2. Відбір обдарованих спортсменів. 3. Відбір талановитих спортсменів. 4. Загальні проблеми відбору талановитих спортсменів. 5. Відбір спортивної еліти. Література: [1-13].</p>	1
3	<p><i>Тема 5. Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. Тотальні розміри тіла.</i></p> <p>1. Генетична спадковість спортивної обдарованості людини. 2. Генетична спадковість антропологічних показників. 3. Обґрунтування поняття «спортивна обдарованість». 4. Генетично успадковані антропологічні показники. 5. Модельні характеристики спортсменів при відборі і управлінні тренувальним процесом. Література: [1-13].</p>	1
4	<p><i>Тема 6. Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. Первинний відбір і орієнтація на першому етапі</i></p>	1

	<p><i>багаторічної підготовки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доведіть взаємозв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. 2. Методи спортивного відбору. 3. Етапи спортивного відбору. 4. Мета і завдання первинного відбору і орієнтації. 5. Охарактеризуйте первинний відбір і орієнтацію на початковому етапі багаторічної підготовки. <p>Література: [1-13].</p>	
5	<p><i>Тема 7. Попередній відбір і орієнтація на другому етапі багаторічної підготовки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання попереднього відбору і орієнтації на етапі багаторічної підготовки. 2. Охарактеризуйте попередній відбір і орієнтацію на етапі попередньої базової підготовки. 3. Вимоги для реалізації професійного відбору спорту. 4. Розкрийте взаємозв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки. 5. Визначте основні критерії попереднього відбору і орієнтації на етапі попередньої базової підготовки. <p>Література: [1-13].</p>	1
6	<p><i>Тема 9. Спортивний відбір і орієнтація на четвертому етапі багаторічної підготовки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідження атропометричних показників у різних видах спорту. 2. Мета і завдання основного відбору і орієнтації. 3. Визначте основні критерії основного відбору і орієнтації до вищих досягнень і максимальної реалізації індивідуальних можливостей. 4. Соціологічні критерії відбору. 5. Метрологічне забезпечення спортивного відбору. <p>Література: [1-13].</p>	1
7	<p><i>Тема 10. Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерії та підходи в діагностиці індивідуальної спортивної схильності. 2. Мета і завдання заключного відбору і орієнтації. 3. Визначте основні критерії заключного відбору і орієнтації на етапі збереження вищої спортивної майстерності та поступового зниження досягнень 4. Педагогічні критерії відбору. 5. Назвіть основні критерії відбору та орієнтації спортсменів. <p>Література: [1-13].</p>	1
8	<p><i>Тема 12. Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерії відбору у швидкісно-силові види спорту. 2. Критерії відбору у циклічні види спорту. 3. Критерії відбору у ігрові види спорту. 4. Критерії відбору у єдиноборства. 5. Критерії відбору у складно-координаційні види спорту. <p>Література: [1-13].</p>	1
	Разом за семестр	8

4.3. Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 1, Підготовка до практичного заняття № 1.	2
2	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 2, Підготовка до практичного заняття № 1	2
3	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 2, Підготовка до практичного заняття № 2	4
4	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 3, Підготовка до практичного заняття № 2.	2
5	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 4. Підготовка до практичного заняття № 3.	2
6	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 5. Підготовка до практичного заняття № 3.	4
7	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 6. Підготовка до практичного заняття № 4.	2
8	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 7. Підготовка до практичного заняття №4. Підготовка до тестового контролю ТК1	2 2 2
9	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 7. Підготовка до практичного заняття №5.	2
10	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 8. Підготовка до практичного заняття № 5.	2
11	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 9. Підготовка до практичного заняття № 6.	4
12	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 10. Підготовка до практичного заняття № 6.	2
13	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 11. Підготовка до практичного заняття № 7.	2
14	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 12. Підготовка до практичного заняття № 7.	2
15	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 12. Підготовка до практичного заняття № 8.	2
16	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 13. Підготовка до практичного заняття № 8.	2
17	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 12. Підготовка до практичного заняття № 9. Підготовка до тестового контролю ТК2	2 2 2
Разом за семестр		48

Зміст самостійної роботи студентів *заочної* форми навчання

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
-------------	--------------------------	-----------------

1	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 1, Підготовка до практичного заняття № 1.	6
2	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 2, Підготовка до практичного заняття № 1	8
3	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 2, Підготовка до практичного заняття № 2	8
4	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 3, Підготовка до практичного заняття № 2.	8
5	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 4. Підготовка до практичного заняття № 3.	8
6	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 5. Підготовка до практичного заняття № 3.	8
7	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 6. Підготовка до практичного заняття № 4.	8
8	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 7. Підготовка до практичного заняття №4. Підготовка до тестового контролю ТК1	4 4 2
9	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 7. Підготовка до практичного заняття №5.	8
10	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 8. Підготовка до практичного заняття № 5.	6
11	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 9. Підготовка до практичного заняття № 6.	8
12	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 10. Підготовка до практичного заняття № 6.	8
13	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 11. Підготовка до практичного заняття № 7.	6
14	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 12. Підготовка до практичного заняття № 7.	8
15	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 12. Підготовка до практичного заняття № 8.	8
16	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 13. Підготовка до практичного заняття № 8.	6
17	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 12. Підготовка до практичного заняття № 9. Підготовка до тестового контролю ТК2	4 4 4
Разом за семестр		134

Керівництво самостійною роботою за виконанням індивідуальних завдань здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Контроль за виконання індивідуальних завдань здійснюється на практичних заняттях.

4.4. Тематики індивідуальних завдань для самостійної роботи студентів

Особливості відбору спортсменів та орієнтації їхньої підготовки в зарубіжних країнах.

Проаналізувати показники і тести, запропоновані для спортивної селекції й оцінювання перспективності в бігу.

Використання моделей в процесі підготовки спортсменів різної кваліфікації.

Проаналізувати модельні характеристики статури веслувальників і спосіб розрахунку загальної оцінки статури.

Фактори, що визначають перспективність юних легкоатлетів.
Здібності юних спортсменів з урахуванням вихідного рівня і темпів приросту.
Критерії відбору і прогнозування в циклічних видах спорту

5. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичних занять (з використанням методів ділової гри, диспуту, «мозкового штурму»), самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – вивчення загальних закономірності виникнення, становлення та розвитку фізичної культури і спорту на різних етапах існування людського суспільства.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з тем;
- презентація індивідуальних завдань;
- виконання домашніх завдань тощо.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу вважається невстигаючим.

7. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно-обґрунтувати прийняті рішення.

Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою

	(в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Контрольні заходи		Самостійна робота				Підсумковий контрольний захід, іспит
	Тестовий контроль		Виконання практичних завдань				
Усне опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 6)	ТК1	ТК2	ІЗ1	ІЗ2	ІЗ3	ІЗ4	
0,4(0, 066)	0,2	0,2	0,05	0,05	0,05	0,05	За рейтингом

Умовні позначення: ТК – тестовий контроль; ІЗ – індивідуальне завдання

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль, іспит
Усне опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 4)				Контрольна робота		Підсумковий контрольний захід
1	2	3	4	Якість виконання	Оцінка за захист	1
0,4(0,1)				0,1	0,1	0,4

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з п'ятнадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 15. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1–9	10–11	12–13	14–15
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Достатньо – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Відбір та спортивна спеціалізація в різних видах спорту.
2. Критерії відбору в ігрові види спорту.

3. Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки.
4. Критерії відбору в єдиноборства.
5. Генетична спадковість спортивної обдарованості людини.
6. Педагогічні критерії відбору.
7. Пубертатний період розвитку людини.
8. Психологічні критерії відбору.
9. Хронологічний (паспортний) і біологічний вік людини.
10. Критерії відбору в циклічні види спорту.
11. Сенситивні періоди в онтогенезі людини.
12. Критерії відбору в швидкісно-силові види спорту.
13. Типи і темпи статевого розвитку.
14. Критерії відбору в складно-координаційні види спорту.
15. Генетична спадковість антропологічних показників.
16. Медико-біологічні критерії відбору.
17. Модельні характеристики спортсменів при відборі і управлінні тренувальним процесом.
18. Проблема спортивної обдарованості.
19. Первинний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
20. Психологічні критерії відбору.
21. Попередній відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
22. Соціологічні критерії відбору.
23. Фізіологічні зрушення, що відбуваються в дитячому організмі під впливом зовнішніх факторів і фізичного навантаження.
24. Відбір і орієнтація для занять в єдиноборства.
25. Основний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
26. Метрологічне забезпечення спортивного відбору.
27. Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
28. Типи статури (соматотип) і їх коротка характеристика.
29. Основні тотальні параметри, що впливають на відбір дітей та підлітків.
30. Відбір і орієнтація для занять в ігрові види спорту.
31. Характеристика фізіологічних показників, як важливих чинників орієнтації і відбору.
32. Відбір і орієнтація для занять в циклічні види спорту.
33. Варіанти розвитку організму, ростові періоди і їх взаємозв'язок з поняттями «біологічна зрілість» і «руховий вік».
34. Відбір і орієнтація для занять в швидкісно-силові види спорту.
35. Вікова динаміка розвитку фізичних якостей дітей різних вікових груп.
36. Відбір і орієнтація для занять в складно-координаційні види спорту.
37. Первинний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
38. Мотиваційні потреби для заняття різними видами спорту.
39. Критерії відбору в циклічні види спорту.
40. Метрологічне забезпечення спортивного відбору.
41. Попередній відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
42. Сенситивні періоди в онтогенезі людини.
43. Пубертатний період розвитку людини.
44. Відбір і орієнтація для занять в циклічні види спорту.
45. Зв'язок відбору та орієнтації з етапами багаторічної підготовки.
46. Проміжний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
47. Проблема спортивної обдарованості.
48. Генетична спадковість антропологічних показників.
49. Основний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
50. Відбір і орієнтація для занять в складно-координаційні види спорту.

51. Проміжний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
52. Критерії відбору в Ігрові види спорту.
53. Заключний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
54. Відбір і орієнтація для занять різними видами спорту.
55. Первинний відбір і орієнтація в процесі багаторічної підготовки.
56. Відбір і орієнтація для занять в єдиноборства.
57. Психологічні критерії спортивного відбір.
58. Проблема спортивної обдарованості.
59. Хронологічний (паспортний) і біологічний вік людини.
60. Критерії відбору в складно-координаційні види спорту.

9. Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Основи теорії та методики спортивного відбору та орієнтації» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані такі роботи:

1. Флерчук В.В. Основи теорії та методики спортивного відбору та орієнтації: методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності “Фізична культура і спорт” – Хмельницький : ХНУ, 2021. – 24 с.

10. Рекомендована література

Основна

1. Бальсевич В.К. Онтокінезіологія людини / Бальсевич В.К. – М.: Теорія і практика фізичної культури, 2000. - 275 с.
2. Волков Л.В. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту / Волков Л.В. К.: Олімпійська література, 2002. - 294 с
3. Костюкевич В.М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: Навчальний посібник. – Вінниця: «Планер», 2007. – 273 с.
4. Олешко В. Г. Моделювання, відбір та орієнтація підготовки спортсменів у силових видах спорту: монографія / В. Г. Олешко. – Київ: ЦУЛ, 2016. – 252 с.
5. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика у 2 кн. Кн. 1. Теоретичні основи спортивного відбору: Підручник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2009. 672 с.

Додаткова

6. Волков Л.В. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту. Підручник /Л.В. Волков. Вид. 2-е, пер. і доп. - К.: Освіта України, 2016. – 464 с.
7. Основи персонального тренування / Під. ред. Р.В. Ерла, Т.Р. Бехля. – К.: Олімпійська література, 2012. 724 с.
8. Матвієнко І. С. Визначення механізму набору дітей до груп початкової підготовки у веслуванні на байдарках і каное // І. С. Матвієнко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. — 2005. — № 2-3. — С. 26—28.
9. Сергієнко Л.П. Теорія та методика дитячого і юнацького спорту: підручник / Л.П. Сергієнко. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 542 с.
10. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика у 2 кн. Кн. 2. Відбір у різні види спорту: Підручник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2010. 784 с.

11. Теорія і методика дитячо-юнацького спорту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. О. А. Шинкарук, С. О. Павлюк, Є. М. Свіргунець, В. В. Флерчук. Хмельницький: ХНУ, 2011. 144 с.

12. Худолій О.М. Проблеми побудови процесу підготовки юних гімнастів / Худолій О.М. // Фізичне виховання студентів творчих спеціальностей: Зб. наук. праць / За ред. С.С. Єрмакова. Харків, 2004. № 6. С. 72-80.

13. Шинкарук О. Теорія і методика підготовки спортсменів: управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в олімпійському спорті / О. Шинкарук О. – К.: Поліграфекспрес, 2013. – 136 с.

Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Режим доступу : <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету.
Режим доступу : http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.